Definícia a vysvetlenie pojmov[A)]

Duch silného Boha ma učinil a dych Všemohúceho mi dal život.

Jób 33:4

Hospodin je pevnosťou môjho života - koho sa budem strachovať?!

Žalmy 27:1

Definícia života a živých tvorov

Naša materialistická spoločnosť chápe život tak, ako ho definuje moderná biológia. Podľa biológie je organizmus definovaný ako živý vtedy, keď ho charakterizuje väčšina z nasledovného: pohyb, dýchanie, zmyslové vnímanie, rast, rozmnožovanie, príjem potravy a vylučovanie. Podľa takejto klasifikácie sa napríklad vírusy nepovažujú za živé organizmy, avšak baktérie či mikróby áno. Materialistický pohľad nemá správne chápanie života, pretože nemá správne porozumenie toho, čo je duša a čo je život. Len z Písma môžeme správne porozumieť tomu, čo je život a kto je živý.

Definícia života a živých tvorov podľa Písma

V tomto článku sa zaoberáme pojmami život, živý a živá bytosť tak, ako ich definuje Písmo. Samostatnú kategóriu života predstavuje Boh ako večná nestvorená živá osobná bytosť. Boh má život sám v sebe. Nič a nikto mu život nedal ani nemôže vziať. On je zdrojom života všetkých bytostí, ktoré sám stvoril. Boh je duch (Ján 4:24). Jeho bytie a tým aj život sú nestvorené a sú jedinečné. Boh je živý Boh.

Medzi stvorené živé bytosti patria aj anjeli. Anjeli sú stvorené duchovné bytosti, ktoré nemajú (fyzické) telo. Medzi stvorené živé bytosti patria aj rozmanité zemské tvory, ktoré majú materiálne (fyzické, „zemské“ telo). Boh stvoril živé tvory, ktoré žijú v moriach (vo vode), a nazval ich „živá duša“ alebo aj „hemživé tvory“. Stvoril aj vtáctvo, ktoré lieta na oblohe (1. Mojžišova 1:20-23). Tento život, tieto živé tvory charakterizuje to, že sa hýbu, že sa „hemžia“ a že sa plodia a množia. Boh stvoril aj živé tvory, ktoré žijú na súši (na zemi). Sú stručne opísané ako „hovädá a plazy, a zemská zver“ (1:24). Sú tiež „živou dušou“ (1:24-25). Aj o zemských tvoroch platí, že sa hýbu (hemžia a plazia), plodia sa a množia.

Ako korunu tvorstva na zemi stvoril Boh človeka. Človek bol tiež stvorený ako živá duša, ktorú charakterizuje to, že sa hýbe (Skutky 17:28), plodí a množí sa (1. Mojžišova 1:27-28). Človek bol stvorený tak, aby vládol nad všetkým živým na súši a v moriach i nad vtáctvom, aby vládol nad celou zemou (1:26,28).

Boh stvoril aj rastlinnú ríšu (1. Mojžišova 1:11-13). Rastlinnú ríšu však nenazval „živá duša“. Rastlinná ríša nepredstavuje život v takom zmysle ako tvory nazvané „živá duša“. To, že rastlinná ríša nepredstavuje život v takom zmysle ako život označený pojmom „živá duša“, poznáme aj podľa toho, že živým tvorom (živej duši) dal Boh za potravu rastliny a ich ovocie (1:29-30).

Božie slovo teda špecificky definuje živé bytosti na zemi ako tie, ktoré sú nazvané „živá duša“. Sú charakterizované jednak tým, že dýchajú, a jednak tým, že majú dušu. Smrť, ktorú priviedol na tvorstvo pád Adama do hriechu, sa týka špecificky len týchto živých bytostí, ktoré sú označené ako „živá duša“. Zvyšok tvorstva nepodlieha od Adamovho pádu smrti, ale porušeniu ako súčasti Božej kliatby, Božieho trestu za pád Adama. Fyzická smrť sa týka len tých tvorov či bytostí, ktoré majú telo (netýka sa anjelov) a v ktorých je dych/duch života, čo je zrejmým napríklad z Božieho trestu pri potope (1. Mojžišova 6:17).

Pád Adama do hriechu privodil smrť. Smrť zasiahla do života, ktorý Boh dal pri stvorení sveta, zásadným spôsobom. Pre existenciu smrti od Adamovho pádu musíme rozlišovať medzi pozemským (zemským) životom a večným životom.

Pôvod a zdroj života

V svojom bytí Boh existuje sám osebe – život má sám v sebe. Život je jednou z jeho základných vlastností (atribútov). Pôvodcom, zdrojom všetkého života, všetkého živého, je Boh. Niet iného zdroja života. Pôvodcom aj všetkého pozemského života, všetkých zemských bytostí, tak ako života vôbec je sám Boh. Boh sám sa slobodne rozhodol živé bytosti (život na zemi) stvoriť. On sám to aj učinil. Človek ako živá bytosť vznikol tak, že Boh vdýchol dych života do nozdier jeho z prachu zeme utvoreného tela. Boh človeku dáva život, udržuje ho pri živote a jeho zemský život môže aj kedykoľvek podľa vlastného rozhodnutia ukončiť (pozri aj zdroj1)).

Život v starozákonných písmach

Z veršov 1. Mojžišova 1:21,28, 7:21, 8:19 je zrejmé, že to, čomu Boh dal život, charakterizuje to, že

a) sa hýbe (hemží sa),

b) má dušu,

c) plodí sa a rozmnožuje sa.

Život je teda spôsob existencie živých tvorov či bytostí. Trvanie zemského života často označuje pojem „dni života“ (1. Mojžišova 47:9; Príslovia 31:12). Zemský život je obmedzený, ohraničený, ukončený fyzickou smrťou (2. Samuelova 14:14; Žalm 89:49, 90:3, 9; Izaiáš 40:6). Týka sa to každej živej duše a je to tak pre Adamov pád (Rímskym 5:17, 8:20) a od Adamovho pádu. Fyzická smrť, ktorá ukončuje zemský život, je v starozákonných písmach opísaná ako oddelenie sa duše od tela, ktoré sa navracia do prachu (Žalm 90:3), a nenávratný odchod duše do záhrobia (šeolu, Žalm 89:49).

Nositeľom života je duša. Preto sa v písmach pojmy život a duša často používajú synonymicky, sú zameniteľné. Ukončenie zemského života je niekedy opísané výrazom „zomretie duše“ (Sudcov 16:30; Ezechiel 13:19). Je to tak aj napriek tomu, že duša ukončením fyzického (zemského) života nezomiera, ale odchádza z tohto sveta (2. Samuelova 1:9), odchádza do záhrobia (Žalm 89:49). Ukončenie zemského života znamená ukončenie života živej bytosti vo forme jej existencie, v ktorej je duša nerozlučne spojená so zemským materiálnym telom. Takže život a duša môžu byť v písmach pojmami, ktoré označujú to isté (Jób 33:18,22,28; 36:14; Žalm 88:4; 143:3). Z Jóbových vyznaní o vykúpení je už v starozákonnej ére zrejmé, že život a existencia duše nekončia fyzickou smrťou. Zomrieť znamená vydýchnuť dušu a znova ožiť – v zmysle vzkriesenia naspäť do zemského života – znamená dostať ju naspäť (Jeremiáš 15:9; 1. Kráľov 17:21, porovnaj Skutky 20:10). Tieto zázračné príklady oživenia mŕtvych, ich vzkriesenie späť do zemského života, prorocky zjavujú to, že Boh má vládu nad smrťou, je Bohom vzkriesenia a že existuje vzkriesenie do večného života, na ktoré sa človek má vierou nádejať.

V duši sídli bytie, život a osobnosť (individualita či „ja“) tvorov označených ako živá duša (3.

Mojžišova 21:11; 1. Kráľov 17:21; Jób 12:10; Zjavenie 8:9, 16:3). Všetko živé stvorenie, každú živú dušu stvoril Boh. Duša (život) sídli v krvi, „vyliať krv“ znamená smrť (3. Mojžišova 17:11; Izaiáš 53:12). Duša sa pri smrti oddelí od tela a odchádza do záhrobia.

Tak ako slovo duša, aj slová duch či dych ako princíp, ktorý odlišuje živých od mŕtvych, sú často použité ako synonymum k pojmu život (1. Samuelova 30:12; Jób 12:10, 27:3). Zomrieť znamená stratiť dych či ducha (Jób 27:3; Žalm 104:29). Zachovávanie a obnovovanie života na zemi cez narodenia pri plodení a množení sa je opísané spôsobom, že Boh posiela svojho ducha (Žalm 104:30). Znova ožiť v zmysle vzkriesenia späť do zemského života znamená návrat ducha či dychu (Lukáš 8:55; Zjavenie 11:11).

Človeku je zemský život daný ako celok, v ktorom rozlišovanie medzi telesným (v zmysle materiálneho tela) a duševným (intelektuálnym) životom neexistuje, pretože duša (teda aj myseľ a vedomie) je nerozlučne spojená s telom. Žalmista si uvedomuje koniec svojho zemského života (Žalm 88:4; 143:3). Ďalším synonymickým výrazom k životu popri duši, duchu a dychu je aj srdce (Žalm 143:4). Toho, že smrť ukončuje zemský život a týka sa každého človeka, si je vedomý aj kazateľ (Kazateľ 9:4-10). Duševné pohnútky človeka na zemi (láska, túžby) tiež smrťou prídu k svojmu koncu (Kazateľ 9:6).

Život je dávaný do súvisu so svetlom, radosťou, plnosťou, poriadkom a aktívnym bytím (Žalm 27:1; 104:33-34; Jób 33:25-30) a stojí v protiklade k temnote, smútku, prázdnote, chaosu a nezmyselnej existencii.

Život v podstate znamená najvyššie dobro a to najcennejšie, čo človek má (Jób 2:4). Človek túži žiť dlho a v plnosti. Dlhosť dní (Príslovia 3:16) bola vyprosovaná od Hospodina (1. Kráľov 3:11) a považovaná za jeho zvláštnu priazeň (1. Mojžišova 15:15; 5. Mojžišova 5:16). Byť starý a plný dní je vyznamenanie od Boha (1. Mojžišova 25:8).

Pôvod a zdroj života v starozákonných písmach

Pôvodcom života je Boh a Božia tvorivá činnosť: „A Hospodin Boh utvoril Adama, človeka, vezmúc prach zo zeme a vdýchol do jeho nozdier dych života, a človek sa stal živou dušou“ (1. Mojžišova 2:7). V 1. Mojžišovej 6:17, 7:15,22; v knihe Jób 34:14; v Žalme 104:29 sa hovorí o duchu života, ktorý bol daný človeku a nad ktorým Boh zvrchovane vládne. Život je človeku len prepožičaný od toho, ktorý môže usmrtiť i oživiť: „A tak teraz viďte, že ja a len ja som to! A nie je u mňa nijakého Boha. Ja usmrcujem i oživujem, raním a ja tiež uzdravujem, a nie je toho, kto by vytrhol z mojej ruky“ (5. Mojžišova 32:39). V ruke Hospodina je duša každého živého tvora (živočícha) a duch každého ľudského tela (Jób 12:10).

Život človeka je nerozlučne spojený so vzťahom človeka k Bohu – s poslušnosťou a spravodlivosťou človeka. V starozákonných písmach je väčšia pozornosť ako spôsobu vzniku života venovaná tomu, že človek je svojím životom úplne viazaný na Boha – jeho život je závislý na Bohu (Žalm 139:13-18). Boh od človeka požaduje život bez hriechu, život poslušnosti. Preto platí, že duša, ktorá hreší, zomrie. Človek pod zákonom skutkov stojí pred voľbu poslúchať a žiť alebo neposlúchať (hrešiť) a zomrieť (5. Mojžišova 30:15-20). Voľba medzi životom a smrťou sa však týka v konečnej miere nielen zemského života a fyzickej smrti, ale hlavne večného života a

večného zahynutia (druhej smrti).

Ezechiel za jediný základ života vyhlasuje poslušnosť Božím prikázaniam (Ezechiel kapitola 18 a 33) a odkrýva, že neposlušnosť, nespravodlivosť Boh trestá smrťou. Neposlušnosť vedie do smrti. To hlavné v starozákonnom posolstve je, že spojuje život s poslušnosťou Bohu a s plnením Božích príkazov: „A teda budete ostríhať moje ustanovenia a moje súdy, ktoré, keď bude činiť človek, bude nimi žiť. Ja som Hospodin“ (3. Mojžišova 18:5; pozri aj Izaiáš 55:3; Ezechiel 18:32, 33:15; Amos 5:4,14). Aj tieto verše ukazujú, že život je viac než len biologickým javom (fenoménom). Prorok Abakuk 2:4 uzatvára tieto proroctvá prehlásením: „… spravodlivý bude žiť svojou vierou.“ Tým potvrdzuje, že plnosť života pramení zo spravodlivosti, a navyše prorocky odkrýva, že dosiahnuť túto plnosť života sa dá len z viery pod zmluvou milosti a nie z vlastnej spravodlivosti pod zmluvou skutkov.

Keďže spravodlivosť z viery je Kristova spravodlivosť počítaná veriacemu v Krista, zdrojom plnosti života je sám Kristus a jeho poslušnosť. Túto plnosť života preto získava každý, kto je v Kristovi. Zjavenie o tejto pravde bolo postupne odkrývané cez prorokov už v ére Starej zmluvy, pre ktorú je charakteristické to, že život v nej bol daný pod zmluvu skutkov, pod Mojžišov zákon, ktorý mal funkciu pestúna vedúceho ku Kristovi.

Boh je zdrojom, udržiavateľom i oporou všetkého života. Toto je opísané aj obrazným výrazom „prameň živej vody“ (Jeremiáš 17:13; Žalm 36:9-10). On spôsobuje, že človek žije a dýcha (1. Mojžišova 2:7). On dáva životu naplnenie (Žalm 16:11). On ochraňuje človeka pred skĺznutím do priepasti a privádza ho na cestu života (Príslovia 5:5-14). Hospodin je Bohom, ktorý dáva život a oživuje mŕtvych, a ktorý život odníma, usmrcuje (1. Mojžišova 6:17; 5. Mojžišova 32:39-40; Sudcov 13:3,23-24; 1. Samuelova 2:6-9; 2. Kráľov 5:7).

Život je pre Izraelcov tesne spojený s Bohom. Je úplne závislý na zvrchovanosti Boha, ktorý je jediným prameňom života a vládcom človeka v živote i v smrti. Len spoločenstvo s ním zaručuje život (5. Mojžišova 30:20). Človek je svojím životom závislý na Bohu až do takej miery, že sa dych či duch človeka nazýva Božím dychom a Božím duchom (Jób 27:3, 33:4; Izaiáš 42:5). Boh dáva dych a človek žije (1. Mojžišova 2:7; Zjavenie 11:11). Keby odobral svojho ducha a svoj dych, razom by vyhynulo všetko tvorstvo a človek by sa obrátil na prach (Jób 34:14-15; Kazateľ 12:7; Žalm 90:3, 104:29-30). Opravdivý, skutočný život nespočíva v tomto, hoci aj prosperujúcom časnom živote prežívanom v hriešnom tele, ale v tom, keď človek má Boha ako svoj „večný podiel“ (Žalm 73:17, 23-26) a je účastný Božej prirodzenosti, Božieho života (pozri 2. Petrov 1:4).

Život je jednoducho Boží prepožičaný dar – alebo podľa Prísloví dar (Božej) Múdrosti, ktorá privádza na cestu života (Príslovia 2:20, 6:23, 10:17; pozri aj Jeremiáš 21:8) a nesmrteľnosti (Príslovia 12:28 – na jej chodníku niet smrti znamená: na jej chodníku je nesmrteľnosť). Pridáva dlhosť dní a rokov (Príslovia 3:2, 4:10, 911) a je stromom života (Príslovia 3:18). Skutočný život spočíva vo vnútornom uspokojení srdca v spojení s Bohom, s (Božou) Múdrosťou (Príslovia 13:13-14). Je to vedomie Božej priazne a pokoj svedomia (Žalm 23; Príslovia 3:21-27; 11:3-8, 8:35, 12:2). Život nie je len protiklad smrti, ale súhrnom Božích požehnaní a Božích zasľúbení (Žalm 36:8-11; Príslovia 21:21).

Život v novozákonných písmach

Život

Písma Nového zákona pojem život nedefinujú. Stavajú na objasnení toho, čo sa pod životom myslí v písmach Starého zákona. Aj tu je život prezentovaný ako dar od Boha. Aj písma Nového zákona kladú dôraz na to, že život je viac než len holá zemská existencia (Matúš 6:25), ktorá sama je tiež závislá na Bohu (Lukáš 12:25; Jakub 4:15). Zemský život je prepožičaný, je pominuteľný, je závislý na Bohu.

Aj v Novom zákone sa život chápe vo vzťahu k Bohu. Boh považuje (počíta) za skutočne živého len toho, kto žije Bohu, kto je živý skrze vieru a žije vierou. Za skutočne živých Boh považuje len tých, ktorí patria do Božieho ľudu skrze vieru a skrze Krista. Naopak, život človeka, ktorý je odcudzený alebo oddelený od Boha, od Božieho života, nie je vôbec životom (Efezským 4:17-19). Každý, kto takto žije, je považovaný za „mŕtveho“ (Lukáš 9:60; 1. Jánov 3:14; Zjavenie 3:1). Dokonca aj keď sa tento zemský život nazýva životom, ak sa nežije v pravom vzťahu k Bohu, tak stojí v protiklade ku skutočnému životu a je pripodobnený smrti, pretože znamená „žitie smrti“. Zmysel zemského života tkvie v pravom vzťahu k Bohu a len takýto život nachádza svoju plnosť vo večnosti, vo večnom živote (1. Korintským 15:19; 1. Timoteovi 6:19). Konečným zmyslom života je plnosť života prichádzajúceho veku (Galatským 2:20; Filipským 1:22-23; 1. Timoteovi 4:8).

To, čo je v novozákonných písmach oproti starozákonným najviac odlišné, je plnosť zjavenia o večnom živote. Večný život a spôsob, ako ho dosiahnuť, je síce zjavený už v starozákonných písmach, ale nie až tak zjavne ako v novozákonných. Výslovnú (explicitnú) zmienku o večnom živote nachádzame už u proroka Daniela, ktorý hovorí o vstaní niektorých mŕtvych k večnému životu (Daniel 12:2).

Duša a duch ako život

Duša a duch sú na viacerých miestach Písma zameniteľné synonymické pojmy (Jób 12:10). Reprezentujú osobné bytie, ktoré sa dá vyjadriť aj pojmami „ja“ alebo „život“.

Duša ako „život“ je jednoducho „osobné bytie“ a reprezentuje buď zemský „prirodzený“ život“, alebo osobné bytie vo večnom živote („Lebo ktokoľvek by chcel zachrániť svoju dušu, stratí ju; a kto by stratil svoju dušu pre mňa, ten ju zachráni. Lebo čo prospeje človekovi, keby získal hoci celý svet a sám seba by zahubil alebo utratil?!“ – Lukáš 9:24-25; Lukáš 12:20; Marek 8:36).

„Zachrániť si dušu pre večný život“ znamená získať osobné bytie vo večnosti: „Kto má rád svoju dušu (kto lipne na svetskom zemskom živote), stratí ju (stratí život ako taký; o zemský život a všetko, čo sa v ňom dá získať, ho pripraví smrť a nebude mať ani večný život).“ „… a kto nenávidí svoju dušu na tomto svete (kto nelipne na svojom svetskom zemskom živote, ale je ochotný svoj zemský život dať v službu a obeť Pánu Ježišu Kristovi), zachová ju do večného života (získa plnosť života vo večnosti)“ (Ján 12:25). Duša reprezentuje osobné bytie či už vo forme zemského života, alebo vo forme večného života: „Tu zišiel Pavel a padol na neho a objímuc ho povedal: Neznepokojujte sa, lebo jeho duša je v ňom (rozumej: nezomrel fyzicky, ešte žije)“ (Skutky 20:10; pozri aj Matúš 2:20; Ján 15:13; 1. Jánov 3:16). Alebo čo je dôležitejšie, duša ako osobné bytie vo forme zemského života so všetkým, čo zemský život môže ponúknuť, alebo hľadanie plnosti života vo večnom živote? („A Boh mu povedal: Blázne, tejto noci požiadajú tvoju dušu od teba, a to, čo si nahotovil, čie bude?“ – Lukáš 12:20). Zemský život končí oddelením sa duše či ducha od tela (Ján 19:30 a Skutky 7:59-60).

Boží Duch

je osobný a živý Boží oživujúci činiteľ. Je ním Svätý Duch. Dáva život neživej matérii pri stvorení. Dáva život tomu, kto zomrel, pri vzkriesení do zemského života (navrátení do zemskej existencie). Dáva život pri znovuzrodení (nový život, život v pravom vzťahu k Bohu) a dáva život (večný život, život v dokonalom pravom vzťahu k Bohu) pri vzkriesení z mŕtvych a oslávení tela.

Tak ako zemský život nemôže existovať bez toho, aby duch človeka prebýval v jeho tele (Ján 19:30 a Skutky 7:59-60), ani nový život (a večný život) človeka nemôže existovať bez toho, aby Svätý Duch (Boží Duch, Kristov Duch) prebýval v človeku (pozri predchádzajúci článok Náš Boh, náš Pán). Boží Duch je spojený s večným životom a s novým životom a ako taký stojí v kontraste k telesnému zemskému životu, starému (hriešnemu) životu, t. j. k životu, ktorý je pod Božím súdom. („Duch je, ktorý oživuje; telo nič neosoží. Slová, ktoré vám ja hovorím, sú duch a sú život“ – Ján 6:63; Júda 1:19.)

Život človeka, ktorý je živou dušou a žije zemský život v duševnom tele, môže mať dve podoby, ktoré sú svojou kvalitou diametrálne odlišné:

a) ak nemá Božieho Ducha (teda nemá ani nového ducha), tak žije starý, telesný život a žije vlastne smrť, pretože je pre Boha mŕtvy,

b) ak má Božieho Ducha na trvalé prebývanie (tak má aj nového ducha) a žije nový, duchovný život ako Božie dieťa, pri vzkriesení z mŕtvych (prvé vzkriesenie) dostane nové oslávené nebeské telo a už viac nebude živou dušou, ale bude „duchom“ (Ján 3:6, 1. Korintským 15:45).

Ježiš Kristus – zdroj života

Ježiš Kristus, večný Boží Syn, rovnako ako Boh Otec má život sám v sebe (je samo-jestvujúci), avšak tento atribút dostal od svojho večného Otca: „Lebo ako má Otec život sám v sebe, tak dal aj Synovi, aby mal život sám v sebe“ (Ján 5:26). Večný Boží Syn existuje rovnako ako večný Boh vo večnosti, nezávisle od tvorstva (Ján 1:1-2). Večný Boží Syn je aj Slovo, aj osobný živý Boh zároveň.

Večný Boží Syn je zároveň zdrojom života ľudí: „V ňom bol život, a ten život bol svetlom ľudí“ (Ján 1:4). To, že Boží syn je zdrojom života, sa týka ako stvorenia, tak aj spasenia (večného života).

Večný život

Život, aj ten večný, pramení zo spravodlivosti (Príslovia 12:28). Súčasťou Božej spásy je nielen

ospravedlnenie, ale aj znovuzrodenie. V ospravedlnení získavame skrze Krista jeho spravodlivosť a z jeho spravodlivosti pramení aj náš večný život.

V znovuzrodení získavame skrze Krista novú prirodzenosť a novú identitu, z čoho pramení náš nový život a žitie Božieho života v poslušnosti, spravodlivosti a v posvätení už teraz v časnosti. Znovuzrodením získavame podiel na božskej prirodzenosti (2. Petrov 1:4). Tento Boží život sa zjavuje v Ježišovi Kristovi, ktorý je v Jánovom evanjeliu a jeho listoch opísaný ako pravý Boh a večný život (1. Jánov 5:20; Ján 1:4, 14:6). Ježiš Kristus je pôvodca života („Knieža života“ Skutky 3:15), čo mu dal Boh, aby mal život sám v sebe (Ján 5:26). On je „vzkriesenie a život“ (Ján 11:25), „chlieb života“ (Ján 6.35) a jeho slová sú „duch života“ (Ján 6:63).[2)]

Vo vzkriesení Ježiša Krista sa večný život stal reálne a historicky dostupným každému, kto verí v osobu a dielo Pána Ježiša Krista. Večný život sa teraz nenachádza len v rovine zasľúbení, ale pre novo-zmluvného veriaceho je v Ježišovi Kristovi: „A tak ak ste vstali z mŕtvych s Kristom… váš život je skrytý s Kristom v Bohu, a keď sa zjaví Kristus, náš život, vtedy sa aj vy s ním zjavíte v sláve“ (Kolosenským 3:1, 3-4). Večný život znovuzrodenému dáva Boh a je zrealizovaný v Kristovi (Rímskym 8:9-11). Je skrytý s Kristom v Bohu (Kolosenským 3:3) a mať život, znamená byť v Kristovi, v Bohu (1. Jánov 5:11-13).

Večný život, pravý, skutočný život sa teda nachádza v Ježišovi Kristovi, ktorý sa stal „duchom oživujúcim“ (1. Korintským 15:45; Ján 6:63). Nie je to život v zmysle biologického života s večným trvaním, ale je to život v zmysle inej kvality. Je to život v neprerušenom pretrvávajúcom spoločenstve s Bohom, čo predstavuje plnosť života s plným Božím zaopatrením, pravý skutočný život.

Živý, byť živý

Živý v starozákonných písmach

Slovami živý, byť živý, živá duša sa obvykle označuje stav živej bytosti, ktorá žije svoj zemský život a ešte fyzicky nezomrela (Józua 8:20-22; 4. Mojžišova 21:35; 5. Mojžišova 3:3). Ide pritom o fyzický, organický život, existenciu v protiklade k fyzickej smrti (Kazateľ 9:4-5; Józua 11:11;). Ide o existenciu či ľudí, alebo zvierat prejavujúcu sa pohybom a činnosťou, konaním (Józua 8:23). Eva je nazvaná matkou všetkých živých (1. Mojžišova 3:20), t. j. všetkých ľudí. V starozákonných písmach je dôraz kladený na požehnanie a plnosť časného, zemského života. Avšak večný život ako konečný cieľ nezostáva zakrytý.

To, že byť živý znamená oveľa viac než len zemský život, je zrejmé aj v starozákonných písmach. O vzkriesení a večnom živote hovorí prorok Daniel. Zákon ako zmluva skutkov, ako pestún vedúci ku Kristovi bol Izraelcom (a reprezentatívne cez nich všetkým ľuďom) daný na to, aby porozumeli, že zo spravodlivosti a poslušnosti pramení hojnosť a plnosť života, ktorý nekončí týmto zemským životom, ale že ide v konečnej a najvyššej miere o večný život.

Živý Boh

Boh je večný, živý Boh, existuje nezávisle od tvorstva. Nie je nikým ani ničím zapríčinený. K svojmu bytiu, svojmu životu nepotrebuje nič zvonku – nič, čo je mimo neho. Život má sám v sebe. Bytie, jestvovanie, existenciu má sám osebe – je mu vlastné. Je samobytný a samoexistujúci. Život je jedným z jeho základných vlastností (atribútov), ako píšeme aj vyššie.

Boh má v starozákonných, ale aj novozákonných písmach prívlastok živý – živý Boh. Prívlastkom živý je v Písme zdôraznené jeho vlastné večné bytie, schopnosť konať a ničím neobmedzená existencia na rozdiel od mŕtvych, v skutočnosti neexistujúcich božstiev (5. Mojžišova 5:26; Józua 3:10; Izaiáš 8:19; Skutky 14:15; 1. Tesalonickým 1:9; 1. Timoteovi 3:15).

Žalmisti a proroci sa často odvolávajú na živého Boha (Žalm 42:3, 84:3; 1. Timoteovi 4:10, 6:17) a úcta a pokora pred ním je im samozrejmosťou (Jeremiáš 10:10; Daniel 6:26-27, Zjavenie 4:9-11). Hagar nazvala Boha „Ty si silný Boh, ktorý vidíš“ a studňu, pri ktorej sa jej Boh zjavil,

nazvali „Studňa Živého, ktorý ma vidí“ (1. Mojžišova 16:13-14, 24:62, 25:11). Nabuchodonozor nazval Boha, ktorého moc zakúsil, „Živým“. Daniel vo videní videl muža v ľanovom rúchu, ktorý prisahal na „Živého na veky“ (Daniel 4:31, 12:7).

Keď Hospodin svoje slovo potvrdzoval prísahou, hovoril: „Ako že ja žijem“ (4. Mojžišova 14:21,28; Jeremiáš 46:18; porovnaj Židom 6:13). V starozákonných dobe v Izraeli ľudia prisahali a pri prísahe bežná formula bola aj: „Ako že žije Hospodin“ (1. Samuelova 14:39; Rút 3:13).

Samotné vlastné meno Jahve hovorí, že ide o živého, samojestvujúceho Boha. (2. Mojžišova 3:13-14, „A Boh riekol Mojžišovi: SOM, KTORÝ SOM. A ďalej riekol: Takto povieš synom Izraelovým: SOM ma poslal k vám“ – verš 14.) Život odlišuje Jahveho od všetkých modiel a dosvedčuje jeho schopnosť a jeho moc ku konaniu a záchrane. Táto kvalita, život, nielenže odlišuje Jahveho od všetkých modiel a dosvedčuje jeho vlastný život, ale okrem toho je ním vyjadrená, a to možno predovšetkým, jeho spasiteľná tvorivá činnosť a moc a prozreteľné konanie (Józua 3:10; Jeremiáš 10:10; Izaiáš 46:5-13). Na jeho spasiteľnú moc je možné sa spoľahnúť, lebo dáva skutočný, pravý život, a tým Boha aj zjavuje (4. Mojžišova 14:21; 5. Mojžišova 32:40; Ján 6:57; Rímskym 14:11). Boh je živý a je to konajúci, prejavujúci sa Boh, ktorý napĺňa, uskutočňuje svoje spasiteľské plány i trestajúce súdy (5. Mojžišova 32:40 a ďalej, 5:23-28; Jób 19.25; Matúš 16:16, 26:63) nielen v dejinách národov, ale aj v životoch jednotlivcov.

Živý v novozákonných písmach

Pretože všetok život je životom pochádzajúcim od/zo živého Boha, údel každého jedného človeka i národa, jeho požehnanie a život či nešťastie a smrť závisia od jeho spravodlivosti či hriešnosti, poslušnosti či neposlušnosti Jahvemu, Hospodinovi (5. Mojžišova 30:15-20; Sudcov 2:18-23; Ezechiel 18). Smrť vo všetkých jej rovinách je Božím súdom nad hriechom človeka, pretože človek už nemá prístup „k stromu života“ (1. Mojžišova 3:17-24).

Starozmluvné písma zjavili nielen to, že život (požehnanie a hojnosť, plnosť) pramení zo spravodlivosti, čo pod zmluvou skutkov (pod Mojžišovým zákonom) znamená z „vlastnej spravodlivosti“, ale zjavili aj to, že z vlastnej spravodlivosti večný život nezíska žiaden človek. Už starozmluvné písma odkryli, že „život“ (plnosť života i večný život) môže človek získať jedine vierou, žitím v spravodlivosti viery. Novozákonné písma naplno odkryli, že „byť živý“ znamená byť v Kristovi, byť Božím dieťaťom.

To, že veriaci v evanjelium Ježiša Krista, Božie deti – tí, ktorí patria k Božiemu ľudu, vyznávajú vieru v živého Boha, musí alebo malo by byť zreteľné aj v ich každodennom živote. Že Boh je živý Boh, znamená, že žije – to znamená, že je prítomný v našich životoch, počuje, vidí a koná vždy, nielen vtedy, keď my k nemu voláme, keď ho my oslovíme. To, že je prítomný a činný v živote svojho dieťaťa, znamená, že nielenže počuje a reaguje na modlitby, ale predovšetkým vo všetkom svoje dieťa predchádza, vedie a usmerňuje. Je vždy prítomný v živote svojich detí a vždy vo všetkom prvý v zmysle iniciatívy. Je to Boh, ktorý nás ako prvý privádza k modlitbe a pokániu. Ak nevnímame prítomnosť Boha a jeho aktivitu predovšetkým v svojom živote, chyba je na našej strane.

Ja som prišiel nato, aby mali život a aby mali hojnosť.

Ján 10:10

Ale toto je napísané nato, aby ste verili, že Ježiš je Kristus, Syn Boží,

a aby ste veriac mali život v jeho mene.

Ján 20:31

Poznámky

A) V časopise Solas predkladáme aj články venované definícii a výkladu vybraných biblických pojmov. Mať jasno v používaných pojmoch je dôležité pre každého učeníka Ježiša Krista. Je to dôležité pre neho samého pre správne uchopenie biblických právd, biblických textov a rovnako je to dôležité v komunikácii so všetkými ostatnými obrátenými i neobrátenými ľuďmi. Články sú spracované na základe zdrojov, dostupnej slovníkovej a výkladovej literatúry uvedenej za príslušným článkom. Používame preklad Biblie prof. J. Roháčka, a keď sa odvoláme na iný preklad, je to zreteľne v texte vyznačené.

Redakcia Solas

Použité zdroje

a) Adolf Novotný, Biblický slovník, Kalich – Česká biblická společnost, 1992, heslo: život,

ISBN 80-900881-1-2

b) Nový biblický slovník, editor J. D. Douglas a kol., Návrat domů, Praha 1996, heslo: život,

ISBN 80-85495-65-1

1) „Život, smrť, vzkriesenie – 1. časť: Zdroj života“, *Solas* číslo 51, str. 21

2) „Život, smrť, vzkriesenie – 2. časť: Vzkriesenie“, *Solas* číslo 51, str. 27